

موضوع: ربط فارسی

اعضای گروه: ربابه فلاحتی، ناهید ناهید شایق، سمیرا رحیمی، شهناز کتیرائی

پایه: اول ابتدایی

دبستان دخترانه جوادالائمه (ع) ناحیه ۲

مدیر: شهناز دهستانی

سال تحصیلی: ۹۴-۱۳۹۳

چکیده

پس از توافق گروه درس پژوهی، حل مشکل — ربط در بین دانش آموزان به عنوان موضوع درس پژوهی انتخاب شد. در این پروژه برای تفهیم بهتر مفهوم — ربط در دانش آموزان پایه اول و تقویت مهارت بیشتر در آن‌ها، راهکارهای مختلف مورد بررسی قرار گرفت. در جلسات هم‌اندیشی اعضای گروه با بهره‌گیری از تجربیات همکاران و ارائه راهکارهای خلاق آموزشی، روش تدریس اولیه — ربط با شیوه‌ای متفاوت از قبل، پیشنهاد شد. در جلسه بازنگری روش تدریس، همکاران، رسانه‌های آموزشی مرتبط را مشخص کردند و هم‌چنین موارد دیگر آموزشی به طرح درس اضافه گردید.

طرح درس پژوهی در یک کلاس اجرا شد. کار، مورد ارزیابی تیم و معاون آموزشی قرار گرفت، نکات ضعف و قوت آن بررسی گردید و نتایج زیر به دست آمد:

- ۱- دانش آموزان باید نیاز به — ربط در بین کلمات را احساس کنند.
- ۲- شرکت فعال دانش آموزان با استفاده از وسایل آموزشی، باعث افزایش انگیزه یادگیری در آن‌ها می‌شود.
- ۳- استفاده از شعر می‌تواند مطالب آموزشی را جذاب‌تر و لذت بخش‌تر نماید.

فصل اول: تبیین مسئله

بخش اول: تعریف — ربط

نظر به این که تعریف خاصی از — ربط در متون ادبیات فارسی و منابع دیگر نیامده است، تنها تعریف موجود این است که: — ربط نشانه‌ای پیوند دهنده میان دو کلمه است مثل: زن دانا، زنبور زرد و...

بخش دوم: ضرورت، گستردگی و تبیین مسئله

از موارد دشوار برای اکثر دانش‌آموزان پایه اول، درک مفهوم «— ربط» است که عموماً این مسئله در پایه‌های بالاتر ادامه پیدا می‌کند. یکی از دلایل این مشکل، تفاوت زبان فارسی در شکل‌های خوانداری و نوشتاری است. بنابراین بررسی این مورد آموزشی از پایه اول ابتدایی و ارائه راهکار عملی جهت رفع مشکل دانش‌آموزان در خواندن و نوشتن کلمات مربوط به هم، ضروری به نظر می‌رسد. معلمین با یافتن روشی درست برای آموزش — ربط می‌توانند توانایی دانش‌آموزان در مطالعه متون فارسی به خصوص کتاب‌های درسی و درک مطلب را افزایش دهند. پرسش اصلی: چگونه مشکلات یادگیری — ربط بین دانش‌آموزان پایه اول ابتدایی را بر طرف کنیم؟

بخش سوم: اهداف طرح

• اهداف کلی

آشنایی دانش‌آموزان با — ربط و تشخیص آن در خواندن و نوشتن کلمات در جمله.

• اهداف جزئی

(الف) دانشی:

- ۱- چند نمونه از تصاویر که به هم ربط دارد را نام ببرد.
- ۲- دلیل خواندن کلمات را با مثال‌هایی از — ربط بیان کند.

(ب) مهارتی:

- ۱- کلمات ربط‌دار را در جمله تشخیص دهد.
- ۲- چند کلمه که به هم ربط دارد (دو کلمه ای ، سه کلمه ای و...) را مثال بزند.

(ج) نگرشی:

- ۱- نسبت به آفریده‌های جهان و ارتباط آن به خداوند توجه نشان دهد.
- ۲- برای بیان، پیدا کردن و نشان دادن کلمات ربط‌دار از خود علاقه نشان دهد.

• اهداف رفتاری

- ۱- دانش‌آموز بتواند — ربط را بشناسد.
- ۲- دانش‌آموز — ربط را در خواندن کلمات رعایت کند.
- ۳- تشخیص دهد که — ربط در کجای کلمه نوشته می‌شود.

بخش چهارم: طرح سوالات پژوهش

- ۱- چگونه می‌توان نیاز و راهبرد — ربط به دانش‌آموزان تفهیم کرد؟
- ۲- دانش‌آموزان چگونه وجود — ربط را در جملات کتاب‌های درسی تشخیص دهند؟

فصل دوم: برنامه‌ریزی درس

شرح کلی فرایند کار و ایده‌های موثر طرح شده در بهبود یادگیری

این پروژه جمعا در ۹ جلسه برگزار گردید که ۷ جلسه آن صرف آماده سازی اولیه طرح و ۲ جلسه به بازبینی طرح درس‌های انجام شده، اختصاص یافت. تاریخ برگزاری و مختصری از گزارش این جلسات به شرح زیر آمده است:

جلسه اول

در تاریخ ۱۰/۰۹/۹۳ جلسه‌ای ۴ ساعت و ۳۰ دقیقه‌ای تشکیل شد، که روند اجرای درس‌پژوهی و مراحل آن به اطلاع همکاران رسانده شد. با توجه به اشکالات آموزشی در سال‌های قبل در این جلسه شرح وظایف اعضای گروه مشخص و مقرر شد تا در جلسه بعد نظرات خود را در مورد درس ارائه دهند.

۱- مدیر تیم درس‌پژوهی: شهناز دهستانی

۲- هماهنگ کننده پروژه: عذرا دهقان

۳- مجری تدریس: ناهید شایق

۴- ناظر گروه: ربابه فلاحتی

۵- ناظر گروه: سمیرا رحیمی

۶- ناظر گروه: خانم شهناز کتیرائی

۷- مشاور محتوا سازی: سمانه زنبق

جلسه دوم

این جلسه به تاریخ ۱۷/۰۹/۹۳ از ساعت ۱۳/۳۰ تا ۱۶ ادامه داشت. همکاران پایه اول، ضمن مطرح کردن مشکلات دانش‌آموزان در سال‌های قبل در رابطه با - ربط، موارد پیشنهادی خود را جهت رفع اشکالات ارائه دادند که مورد نقد و بررسی گروه قرار گرفت. اشکالاتی که توسط همکاران عنوان شد:

۱- اکثر دانش‌آموزان به جای - ربط از «ه» آخر استفاده می‌کردند. مثلا «دست تمیز» را به صورت «دسته تمیز» می‌نوشتند. بعضی مواقع نیز دو کلمه‌ای که به هم ربط داشت را به هم وصل می‌کردند، مثلا دست تمیز را به صورت «دست‌تمیز» می‌نوشتند.

در این خصوص اعضای گروه پیشنهادات خود را به این ترتیب ارائه دادند:

۲- استفاده از تصویر در زمان آموزش - ربط و تفهیم بیشتر مفهوم ربط.

۳- در اختیار گذاردن کارت کلمات به دانش‌آموزان و تشخیص جای - ربط توسط خودشان.

۴- استفاده از برد هوشمند و سبد کارت کلمات.

جلسه سوم

در تاریخ ۲۴/۰۹/۹۳، از ساعت ۱۳/۳۰ تا ۱۶ جلسه سوم برگزار شد. با کمک همکاران، طرح درس اولیه نوشته و روش تدریس به صورت پرسش و پاسخ و گروه‌بندی طرح‌ریزی شد. در این طرح، دانش‌آموزان باید کارت کلمات را در گروه‌ها بخوانند، و کلماتی که - ربط دارند را در کنار هم بگذارند و تشخیص دهند - ربط در کجای کلمه قرار دارد، سپس جمله‌ها را با رعایت - ربط بخوانند. هم‌چنین رسانه‌های آموزشی برای طرح درس با پیشنهاد گروه انتخاب گردید.

جلسه چهارم

در تاریخ ۹۳/۱۰/۰۱ طرح درس به صورت آزمایشی توسط ناهید شایق در جمع تیم همکاران اجرا گردید.

نحوه تدریس: با وسایل کمک آموزشی که از قبل تهیه شده بود، مراحل تدریس در حضور همکاران توسط ناهید شایق اجرا شد. ابتدا کارت کلمات را به دانش آموز فرضی داده و از بقیه دانش آموزان خواسته شد تا کلمات را به هم ربط دهند، به گونه‌ای که کلمه ربط زیبا خوانده شود. در مرحله بعد کارت‌هایی که سه کلمه ربطدار روی آن نوشته شده بود را به دانش آموزان داده و خواسته شد که کلمات را با هم بخوانند. دانش آموزان باید در این مرحله به وجود - در بین سه کلمه پی ببرند. در نهایت درختی کشیده شد که روی میوه‌های آن کلمات مورد نظر نوشته شده بود (میوه متحرک است) و دانش آموز باید بتواند کلمات را کنار هم قرار داده و بخواند. پس از پایان اجرای آزمایشی به پیشنهاد همکاران، جهت محتواسازی تصمیم گرفته شد تا از اطلاعات اولیه دانش آموزان در تدریس کمک گرفته شود.

جلسه پنجم

این جلسه در تاریخ ۹۳/۱۰/۱۵ ساعت ۳ و ۳۰ دقیقه طول کشید. بازنگری طرح درس و رفع نواقص آن، آماده‌سازی وسایل کمک آموزشی (سبب با رنگ‌های متفاوت، سبب آبی، زرد، صورتی و ...) و هماهنگی با مسئول کامپیوتر برای تهیه محتوای آموزشی طبق موارد پیشنهادی، در این جلسه انجام شد. لازم به ذکر است با توجه به تعداد دانش آموزان ۳۰ نفره دانش آموزان ۶ گروه ۵ نفره تشکیل شد.

جلسه ششم

این جلسه که در تاریخ ۹۳/۱۰/۱۷ برگزار شد، طرح درس اولیه بررسی و نهایی گردید. محتوای آموزشی تهیه شده مورد نقد و بررسی قرار گرفت و مواردی به صلاحدید گروه، اصلاح شد. بازبینی وسایل کمک آموزشی و رفع اشکالات آن نیز از دیگر اقدامات انجام شده در این جلسه بود.

جلسه هفتم

این جلسه به تاریخ ۹۳/۱۰/۲۰ در حضور همکاران، در طرح درس نهایی تجدیدنظر و با استفاده از وسایل کمک آموزشی، بدون حضور دانش آموزان، طرح به طور آزمایشی اجرا شد. سپس کار مورد ارزیابی قرار گرفت.

نکته: لازم به ذکر است قبل از اجرای طرح درس پژوهی، جلسه انجمن کلاسی تشکیل و به اولیای دانش آموزان در رابطه باهدف طرح توجه شدند. از آن‌ها خواسته شد هیچ‌گونه آموزشی در این خصوص به دانش آموزان ندهند تا خللی در روند درس پژوهی ایجاد نشود.

فصل سوم: آموزش درس

بخش اول

مجری این تدریس با استفاده از روش‌های مشارکتی، مکاشفه‌ای، پرسش و پاسخ و توجه کردن به تجربیات و اطلاعات قبلی دانش‌آموزان، آن‌ها را در مسیر اهداف ذکر شده، راهنمایی می‌نماید.

الف) ویژگی‌های طرح درس:

- ۱- توجه به نعمت‌ها و وجود ارتباط بین خدا و جهان هستی.
- ۲- بهره گرفتن از وسایل و رسانه‌های آموزشی گوناگون در فرصت‌های مناسب.
- ۳- به‌کارگیری و مشارکت فعال دانش‌آموزان در مراحل تدریس.
- ۴- گروه‌بندی دانش‌آموزان با توجه به تفاوت‌های فردی آن‌ها.
- ۵- ایجاد علاقه و انگیزه یادگیری در بین دانش‌آموزان.

ب) نحوه اجرا:

تیم از چهار نفر از همکاران پایه اول در تاریخ ۲۰/۱۰/۹۳ تشکیل شد. جلسات در زنگ‌های تفریح و تعدادی بعدازظهرها در دفتر دبستان دخترانه جواد الائمه ناحیه ۲ برگزار شد. اجرای پروژه در تاریخ ۲۲/۱۰/۹۳ با حضور مدیر آموزشگاه، اعضای گروه، معاون آموزشی و مشاور محتواسازی، در کلاس اول با اجرای ناهید شایق انجام شد.

ت) چالش‌های فراروی گروه:

- ۱- محدودیت زمان.
- ۲- نبود منبع آموزشی معتبر در رابطه با درس.
- ۳- تعداد زیاد دانش‌آموزان. (۳۱ نفر)
- ۴- موضوع انتخابی گروه در کتاب فارسی به‌عنوان درس واحد در نظر گرفته نشده است.

ث) راه کارها:

- ۱- مدیریت زمان و استفاده بهینه از وسایل کمک آموزشی.
- ۲- استفاده از تجربیات همکاران در آموزش.
- ۳- گروه‌بندی و مشارکت مناسب دانش‌آموزان.
- ۴- تهیه متن مناسب و کوتاه در رابطه با موضوع طرح.

ج) زمان‌بندی و نحوه اجرا:

رفتار ورودی	۲ دقیقه
ایجاد انگیزه	۵ دقیقه
ارزشیابی تشخیصی	۴ دقیقه
گروه بندی	۴ دقیقه
ارائه ی درس	۲۰ دقیقه
مراجعه به متن	۴ دقیقه
ارزشیابی پایانی	۵ دقیقه
تعیین تکلیف	۱ دقیقه
مجموع فعالیت ها	۴۵ دقیقه

اسم این زن سوسن است.
سوسن دوست سیماست.
امروز او به دبستان آزادی آمد.
دیروز او با سارا در سینما بود.
زری دوست سارا به مدرسه آمد.
او به مدیر مدرسه نامه داد.

ح) روش تعیین اثربخشی نتایج اجرای درس پژوهی:

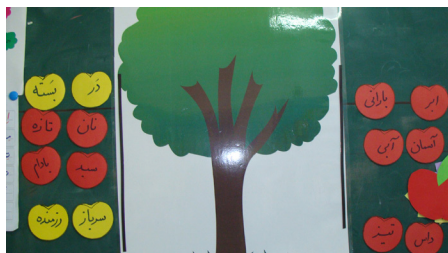
- ۱- میزان پاسخگویی و مشارکت دانش‌آموزان در ارزشیابی بعد از تدریس.
- ۲- مقایسه درصد پاسخگویی دانش‌آموزان در ارزشیابی قبل از تدریس و بعد از آن.
- ۳- میزان رضایت‌مندی ناظران از مشارکت و عملکرد دانش‌آموزان در هنگام تدریس.
- ۴- میزان رضایت‌مندی مجری تدریس از عملکرد خود و یادگیری دانش‌آموزان.
- ۵- نظرخواهی از خود دانش‌آموزان.

خ) مشخصات کلی:

نام درس: فارسی	روش تدریس: تلفیقی از روش مشارکتی، پرسش و پاسخ، مکاشفه‌ای
عنوان درس: ربط	مکان اجرا: کلاس درس
تعداد دانش‌آموزان: ۳۱ نفر	تعداد گروه‌ها: ۴ گروه ۶ نفره و ۱ گروه ۷ نفره
پایه: اول	چینش کلاس: گروهی
زمان: بر اساس برنامه هفتگی	زمان تدریس: ۴۵ دقیقه

د) ابزار آموزشی:

رسانه‌های آموزشی: کتاب فارسی، برد هوشمند، گچ، تخته وایت برد، برگه تکلیف، کلمات تشویقی. سبدهای رنگی برای گروه‌بندی دانش‌آموزان، کارت‌های کلمه (تک کلمه‌ای، دو و سه کلمه‌ای)، محتوای الکترونیکی، تصویر بزرگ شده درخت، کارت‌های میوه‌ای شکل (روی آن کلمه نوشته شده است)، کارت های ربط (تعداد زیاد)، برگه‌های ارزشیابی، متن روان‌خوانی.

بخش دوم: آموزش درس در کلاس
فعالیت‌های حین تدریس:

فعالیت‌های فراگیر	فعالیت‌های فرا دهنده
<p>دانش‌آموز: چون به هم مربوط هستند.</p> <p>دانش‌آموز: چون آن‌ها به هم ربط دارند.</p> <p>دانش‌آموزان در ۶ گروه به نام‌های زرد، صورتی، آبی، بنفش، قرمز و سبز تقسیم می‌شوند.</p> <p>هر گروه سبدها را می‌گیرد و منتظر می‌ماند.</p> <p>کلمات را ابتدا به‌صورت جداگانه می‌خوانند سپس هر دو کلمه را کنار هم گذاشته و می‌خوانند.</p> <p>از هر گروه ۲ دانش‌آموز پای تابلو آمده ابتدا کلمه‌ها را جداگانه می‌خوانند، سپس هر دو کلمه را باهم می‌خوانند.</p> <p>دانش‌آموزان پاسخ می‌دهند.</p>	<p>فعالیت ورودی: سلام و احوال‌پرسی</p> <p>ایجاد انگیزه: معلم با استفاده از تصاویری که روی برد هوشمند است از یک یا چند دانش‌آموز می‌خواهد ابتدا به تصاویر خوب نگاه کنند و آن‌هایی که به هم مربوط است را به هم وصل کنند. سپس معلم از دانش‌آموز سوال می‌کند چرا این تصویرها را به هم وصل کردی؟ معلم: بچه‌ها چرا دوستان این تصاویر را دو به دو به هم وصل کرد؟</p> <p>نکته: معلم تعدادی سوال می‌پرسد تا کلمات ربط را خود بچه‌ها بیان کنند.</p> <p>گروه‌بندی: معلم دانش‌آموزان را در ۶ گروه ۵ نفری گروه‌بندی می‌کند. روی میز ۶ سبد گذاشته است که در هر کدام ۴ کارت نارنجی وجود دارد و روی آن کلماتی نوشته شده است. معلم کارت‌ها را به دانش‌آموزان می‌دهد و از آن‌ها می‌خواهد منتظر بمانند.</p> <p>کلمات کارت نارنجی: ۱. سبد، بادام ۲. دامن، زرد ۳. آسب، زیبا ۴. روز، ابری ۵. نان، تازه ۶. میز، دبیر</p> <p>کلمه‌های کارت آبی: ۱. دیدن مادر ۲. نام او ۳. مداد اسد ۴. دندان سفید سامان ۵. مداد زرد سارا ۶. سبد توت‌او.</p> <p>معلم از گروه‌ها می‌خواهد کارت‌های نارنجی را بردارند و کلمه‌ها را ابتدا جدا و بعد هر دو کلمه را با هم بخوانند. معلم از هر گروه دو نفر را پای تخته می‌آورد تا کلمه‌های خود را بلند بخوانند.</p> <p>معلم از دانش‌آموزان دیگر سوال می‌کند کدام گروه کلمات خود را به‌درستی خواندند؟</p> <p>معلم بچه‌ها را تشویق کرده، سپس از آن‌ها می‌خواهد سر جای خود قرار گیرند.</p> <p>معلم از گروه‌ها می‌خواهد کارت آبی خود را بردارند و کلمات روی آن را به کمک هم بخوانند. (داخل گروه) سپس معلم از گروه‌ها می‌خواهد از هر گروه یک نفر جلوی تابلو آمده و کلمات روی کارت خود را بخواند.</p> <p>معلم درختی بر تابلو نصب می‌کند، سپس سیب‌هایی را که کلمه‌هایی روی آن نوشته شده را می‌چسباند و از دانش‌آموزان می‌خواهد کلمات را با دقت نگاه کنند.</p> <p>معلم از هر گروه دانش‌آموزانی را صدا می‌زند که قبلا پای تابلو نیامده‌اند.</p>

<p>چون این دو کلمه به هم ربط دارد.</p>	<p>معلم از نماینده گروه‌ها می‌خواهد کلمات را با دقت نگاه کرده و کلماتی را که به هم ربط دارند، در کنار هم در گوشه‌ای از تابلو بگذارند و به معنی آن‌ها توجه کنند. معلم از دانش‌آموزان می‌خواهد کلمات هر گروه را بخوانند.</p>
<p>ربط را بعد از کلمه اول می‌گذاریم.</p>	<p>سپس معلم از دانش‌آموز سوال می‌کند چرا این دو کلمه را در کنار هم قرار دادی؟ معلم نماینده گروه‌ها را تشویق کرده و او در جای خود می‌نشیند.</p>
<p>دانش‌آموزان پاسخ‌های متفاوت می‌دهند.</p> <p>دانش‌آموزان پاسخ می‌دهند.</p>	<p>معلم از دانش‌آموزان سوال می‌کند چه کار کنیم تا دو کلمه‌ای که مربوط به هم است را بهتر و با معنی بخوانیم. معلم سببی را که در زیر آن چندین — ربط مخفی شده است را برمی‌دارد و به بچه‌ها می‌گوید این‌ها چه صدایی هستند؟ معلم: بچه‌ها این علامت را که به آن — ربط می‌گوییم برای ربط دادن دو کلمه و برای بهتر و با معنا خوانده شدن کلمات و جملات استفاده می‌کنیم. معلم از دانش‌آموزان سوال می‌کند در هنگام خواندن کلمات، شما صدای — ربط را در کجا تلفظ کردید؟</p>
<p>دانش‌آموزان کلماتی که ربط دارند را می‌خوانند.</p>	<p>معلم از هر گروه یک نفر را صدا زده تا در پای تابلو صدای — ربط را در جایی که مناسب است، قرار داده و بخواند. معلم از دانش‌آموزان سوال می‌کند آیا دوستان — ربط را در جای مناسبی گذاشته است؟ سپس می‌گوید: بچه‌ها — ربط در زیر آخرین صدای کلمه قبلی نوشته می‌شود. به این شکل می‌توانیم دو کلمه را به هم ربط داده به راحتی بخوانیم تا کلمه‌ها معنادار شود.</p>
<p>دانش‌آموزان محل قرار گرفتن — ربط را می‌بینند.</p> <p>دانش‌آموزان پاسخ‌های متفاوت می‌دهند.</p>	<p>معلم با نشان دادن ا، ه، ه می‌گوید ه، ه یک نشانه است و — ربط نشانه نیست، بلکه برای ربط دادن دو کلمه یا چند کلمه است و مثال می‌زند. معلم به دانش‌آموزان می‌گوید حالا که با — ربط آشنا شدید، آیا اگر آن را برداریم باز هم می‌توانیم کلمات مربوط به هم را بخوانیم؟ معلم توضیح می‌دهد که گذاشتن یا نگذاشتن — ربط برای خواندن یا نوشتن کلمه فرقی نمی‌کند.</p>
<p>گروه‌ها کلمات ربط را با هم می‌خوانند.</p>	<p>معلم دو بیتی را که در رابطه با موضوع تدریس است برای بچه‌ها می‌خواند. کلمات مربوط به هم خوانده می‌شود با — ربط کلمات مربوط به هم وصل نمی‌شود هرگز به هم آفرین و مرحبا معلم روی برد کلماتی را به بچه‌ها نشان می‌دهد و سوال می‌کند تا هر گروه کلمات مربوط به هم را بخوانند.</p>

<p>گروه‌ها کلمات را می‌خوانند.</p> <p>بچه‌ها روان‌خوانی می‌کنند.</p> <p>دانش‌آموزان انجام می‌دهند</p>	<p>معلم با کشیدن ذره‌بین، - گروه‌ها مخفی شده را به بچه‌ها نشان می‌دهد و مجدد از گروه‌ها می‌خواهد کلمه را بخوانند.</p> <p>معلم متنی را که تهیه کرده و روی برد جلوی دید بچه‌ها قرارداده، برای آنان روخوانی می‌کند.</p> <p>نتیجه‌گیری و بازاندیشی:</p> <p>از چند نفر از دانش‌آموزان خواسته می‌شود جلوی کلاس بیایند و آن‌چه که در این تدریس یاد گرفته‌اند را برای کلاس بیان کنند.</p> <p>ارزشیابی تکوینی:</p> <p>معلم از دانش‌آموزان می‌خواهد تخته وایت برد خود را روی میز قرار دهند و دو یا سه کلمه‌ای که به هم ربط دارند را بنویسند.</p> <p>تعیین تکلیف:</p> <p>برگه‌ای به دانش‌آموزان داده می‌شود و معلم از آن‌ها می‌خواهد در منزل پنج جمله بنویسند که در آن از - ربط استفاده می‌شود.</p> <p>دختر عزیزم: پنج جمله بنویس که در آن از - ربط استفاده شود.</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱. ۲. ۳. ۴. ۵.
---	---

فصل چهارم: توصیف و ارزشیابی طرح درس اول

الف) توصیف آموزش درس:

نخستین طرح درس در جلسه هشتم به تاریخ ۹۳/۱۰/۲۲ توسط ناهید شایق اجرا شد. در این جلسه همه اعضای گروه در کلاس حضور داشتند و کار را مورد ارزیابی قرار دادند. تدریس اول بر اساس روش پرسش و پاسخ، مشارکت گروهی، بارش فکری و بازاندیشی انجام شد. موارد قابل اشاره در تدریس اول به شرح زیر است:

- ۱- معلم با استفاده از دانسته‌های قبلی دانش‌آموزان تدریس را آغاز کرد.
- ۲- گروه‌بندی و مراحل تدریس مرحله به مرحله به اجرا درآمد.
- ۳- در تدریس تعداد گروه‌ها برای مشارکت در خواندن کارت‌ها بنا به نظر ناظران کاهش یافت.
- ۴- برای ایجاد فضای آموزشی بانشاط تصمیم گرفته شد بخشی از آموزش با شعر همراه شود.
- ۵- در رابطه با برگه‌هایی که بین گروه‌ها توزیع می‌شد، قرار شد برای هر دانش‌آموز تصاویر جداگانه و متفاوت از هم اختصاص داده شود تا شلوغی گروه کم شود و گروه در رابطه با تصویرهای خود و دوستان‌شان اطلاع پیدا کنند.
- ۶- قرار شد نواقص و کاستی‌های طرح رفع شده و در دیگر کلاس‌ها در تاریخ ۹۳/۰۹/۲۰ اجرا شود.

ب) ارزشیابی آموزش طرح درس اول:

• نقاط قوت:

- ۱- استفاده از تصاویر و محتوای الکترونیک.
- ۲- استفاده از وسایل کمک آموزشی که در اختیار تک تک گروه‌ها قرار می‌گرفت.
- ۳- بانشاط بودن کلاس جهت علاقه‌مندی و مشارکت تمام دانش‌آموزان در امر تدریس.

• نقاط ضعف:

بنا به نظر ناهید شایق انتخاب دانش‌آموزان برای آمدن به جلوی کلاس باید کمتر باشد تا کار به درستی انجام شود.

نتایج ارزشیابی پایان تدریس به این شرح است:

• خواندن

- ۲۵ نفر کلمات ربط درست پاسخ داده‌اند. (حدود ۸۰ درصد)
- ۳ نفر در خواندن کلمات ربط مکث داشتند. (حدود ۱۰ درصد)
- ۳ نفر کلمات ربط را درست نخواندند. (حدود ۱۰ درصد)

• نوشتاری

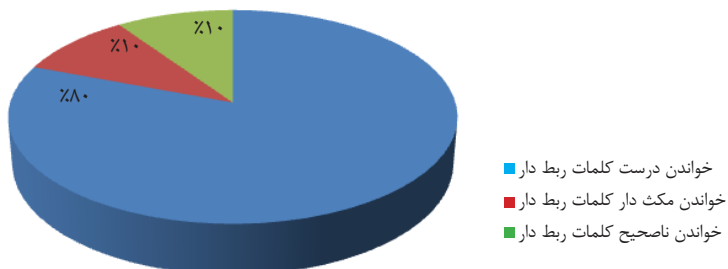
با توجه به این‌که در ارزشیابی جلسه اول تاکید بر کلماتی بود که دانش‌آموزان در نوشتن آن‌ها مهارت کافی دارند، نتایج به شرح زیر حاصل شد:

- ۲۳ نفر کلمات ربط‌دار را به درستی نوشتند. (حدود ۷۴ درصد)
- ۵ نفر کلمات ربط‌دار را با راهنمایی معلم به درستی نوشتند. (حدود ۱۶ درصد)
- ۳ نفر نتوانستند کلمات ربط‌دار را به درستی بنویسند. (حدود ۱۰ درصد)

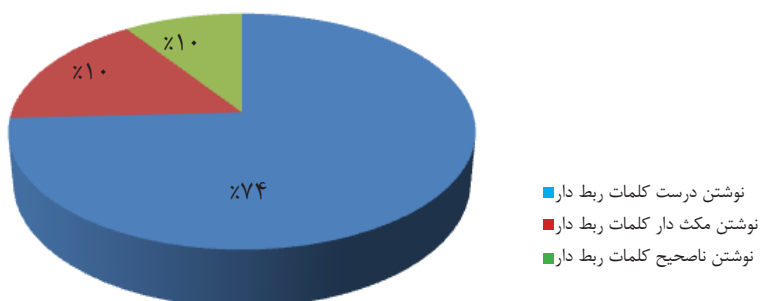
ج) نظر نهایی گروه درباره نحوه اجرا:

- ۱- مراحل برنامه‌ریزی به خوبی پیش رفت.
- ۲- یادگیری با درک کامل دانش‌آموزان صورت گرفت و انتظار می‌رود نتیجه صد درصد با تکرار و تمرین به دست آید.
- ۳- بیشترین زمان اختصاص داده شده صرف تهیه وسایل کمک آموزشی و محتواسازی الکترونیکی و تایپ مطالب شد.

خواندن

نوشتن

فصل پنجم: تجدیدنظر در طرح درس اول و آموزش درس تجدیدنظر شده (الف) طرح درس تجدیدنظر شده:

فعالیت‌های فراگیر	فعالیت‌های فرا دهنده
<p>دانش‌آموز: چون به هم مربوط هستند.</p> <p>دانش‌آموز: چون آن‌ها به هم ربط دارند.</p> <p>دانش‌آموزان در ۶ گروه به نام‌های زرد، صورتی، آبی، بنفش، قرمز و سبز تقسیم می‌شوند.</p> <p>هر گروه سبدها را می‌گیرند و منتظر می‌مانند.</p> <p>کلمات را ابتدا به صورت جداگانه می‌خوانند سپس هر دو کلمه را کنار هم گذاشته و می‌خوانند.</p> <p>از هر گروه ۲ دانش‌آموز پای تابلو آمده ابتدا کلمه‌ها را جداگانه می‌خوانند سپس هر دو کلمه را باهم می‌خوانند. دانش‌آموزان پاسخ می‌دهند.</p>	<p>فعالیت ورودی: سلام و احوال‌پرسی</p> <p>ایجاد انگیزه: معلم با استفاده از تصاویری که روی برد هوشمند است از یک یا چند دانش‌آموز می‌خواهد ابتدا به تصاویر خوب نگاه کنند و چند نفر پای تابلو بیایند و کلماتی که به هم مربوط است را به هم وصل کنند. سپس معلم از دانش‌آموز سؤال می‌کند چرا این تصاویر را به هم وصل کردی؟</p> <p>معلم: بچه‌ها چرا دوستان این تصاویر را دو به دو به هم وصل کرد؟</p> <p>نکته: معلم تعدادی سؤال می‌پرسد تا کلمات ربط را خود بچه‌ها بیان کنند.</p> <p>گروه بندی: معلم دانش‌آموزان را در ۶ گروه ۵ نفری گروه‌بندی می‌کند.</p> <p>روی میز ۶ سبد قرار می‌گیرد که داخل هر کدام ۴ کارت نارنجی قرار دارد و روی آن کلماتی نوشته شده است. معلم کارت‌ها را به دانش‌آموزان می‌دهد و از آن‌ها می‌خواهد منتظر بمانند.</p> <p>کلمات کارت نارنجی: ۱. سبد، بادام ۲. دامن، زرد ۳. آسب، زیبا ۴. روز، ابری ۵. نان، تازه ۶. میز، دبیر</p> <p>کلمات کارت آبی: ۱. دیدن مادر ۲. نام او ۳. مداد اسد ۴. دندان سفید سامان ۵. مداد زرد سارا ۶. سبد توت او</p> <p>معلم از گروه‌ها می‌خواهد کارت‌های نارنجی را بردارند و کلمه‌ها را ابتدا جدا بخوانند و بعد هر دو کلمه را با هم بخوانند.</p> <p>معلم از گروه‌ها می‌خواهد دو نفر جلوی تخته بیایند، در کنار هم قرار گیرند و کلمه‌های خود را بلند بخوانند.</p> <p>معلم از دیگر دانش‌آموزان سؤال می‌کند کدام گروه کلمات خود را به درستی خواندند که معنای بهتری داشت؟</p> <p>معلم بچه‌ها را تشویق کرده و سر جای خود قرار می‌گیرد.</p> <p>معلم از گروه‌ها می‌خواهد کارت آبی خود را بردارند و کلمات روی آن را به کمک هم بخوانند. (داخل گروه)</p> <p>سپس معلم از گروه‌ها می‌خواهد، از هر گروه یک نفر به جلوی تابلو آمده و کلمات روی کارت خود را بخواند. معلم درختی بر تابلو نصب می‌کند، سپس سیب‌هایی را که کلماتی روی آن نوشته شده را می‌چسباند و از دانش‌آموزان می‌خواهد کلمات را با دقت نگاه کنند.</p>

	<p>معلم از هر گروه دانش‌آموزانی را صدا می‌زند که قبلا پای تابلو نیامده‌اند. معلم از نماینده گروه‌ها می‌خواهد کلمات را با دقت نگاه کرده و کلماتی که به هم ربط دارند را در کنار هم و گوشه‌ای از تابلو بگذارند و به معنی آن‌ها توجه کنند. معلم از دانش‌آموزان می‌خواهد کلمات هر گروه را بخوانند.</p>
<p>چون این دو کلمه به هم ربط دارد. - ربط بعد از کلمه اول می‌گذاریم.</p>	<p>معلم از نماینده گروه، سوال می‌کند چرا این دو کلمه را در کنار هم قرار دادی؟ معلم نماینده گروه‌ها را تشویق کرده، در جای خود می‌نشیند. معلم از دانش‌آموزان سوال می‌کند چه کار کنیم تا دو کلمه‌ای که مربوط به هم است را بهتر و با معنی بخوانیم.</p>
<p>دانش‌آموزان پاسخ‌های متفاوت می‌دهند.</p>	<p>معلم سببی را که در زیر آن چندین - ربط مخفی شده، برمی‌دارد و به بچه‌ها می‌گوید این‌ها چه صدایی هستند؟ معلم: بچه‌ها این - را که به آن - ربط می‌گوییم، برای ربط دادن دو کلمه و برای بهتر و با معنا خوانده شدن استفاده می‌کنیم. معلم از دانش‌آموزان سوال می‌کند در هنگام خواندن کلمات، شما صدای - ربط را در کجا تلفظ کردید؟</p>
<p>دانش‌آموزان کلماتی که - ربط دارند را می‌خوانند. دانش‌آموزان پاسخ می‌دهند.</p>	<p>معلم از هر گروه یک نفر را صدا زده تا در پای تابلو صدای - ربط را در جایی که مناسب است، قرار داده و آن کلمه را با نشانه - ربط بخواند. معلم از دانش‌آموزان سوال می‌کند آیا دوستان - را در جای مناسبی گذاشت.</p>
<p>دانش‌آموزان محل قرار گرفتن - ربط را می‌بینند. دانش‌آموزان پاسخ‌های متفاوت می‌دهند.</p>	<p>سپس می‌گوید: بچه‌ها - ربط در زیر آخرین صدای کلمه قبلی نوشته می‌شود که با آن می‌توانیم دو کلمه را به هم ربط داده به راحتی بخوانیم تا کلمه‌ها معنادار شود. معلم با نشان دادن ا، -، ه، ه می‌گوید ه ه یک نشانه است و - ربط نشانه نیست. برای ربط دادن دو کلمه یا چند کلمه است و مثال می‌زند. معلم به دانش‌آموزان می‌گوید حالا که با - ربط آشنا شدید آیا اگر آن را برداریم، باز هم می‌توانیم کلمات مربوط به هم را بخوانیم.</p>
	<p>معلم توضیح می‌دهد که گذاشتن یا نگذاشتن - ربط برای خواندن یا نوشتن کلمه فرقی نمی‌کند. معلم دو بیتی را که در رابطه با موضوع تدریس است، برای بچه‌ها می‌خواند.</p>

گروه‌ها کلمات ربط را با هم می‌خوانند.

کلمات مربوط به هم خوانده می‌شود با _ ربط
کلمات مربوط به هم وصل نمی‌شود هرگز به هم
آفرین و مرحبا

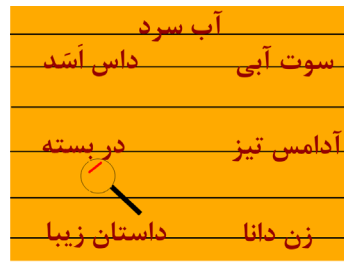
معلم این شعر را نیز با بچه‌ها همخوانی می‌کند.

همیشه و همه جا نباید	هه ه آخر رو بگذاریم
وقتی دو تا کلمه	به همدیگه ربط می‌شن
سریع منو صدا کن	کمک کنم به اون‌ها
زیر کلمه اول	میام قشنگ می‌شینم
اگر منو برداری	معنیش عوض نمیشه

معلم روی برد کلماتی را به بچه‌ها نشان می‌دهد و سوال می‌کند تا هر گروه کلمات مربوط به هم را بخوانند.

معلم با کشیدن ذره‌بین (_) مخفی شده را به بچه‌ها نشان می‌دهد و مجدد از گروه‌ها می‌خواهد کلمه را بخوانند.

بچه‌ها روان‌خوانی می‌کنند.

معلم متنی را که تهیه کرده و روی برد جلوی دید بچه‌ها قرار داده برای آنان روخوانی می‌کند.

نتیجه‌گیری و بازاندیشی:

چند نفر از دانش‌آموزان جلوی کلاس می‌آیند و آن‌چه را که در این تدریس یاد گرفته‌اند، برای بقیه کلاس بیان می‌کنند.

ارزشیابی تکوینی:

معلم برگه‌هایی که روی آن تصاویر متفاوتی وجود دارد را به هر یک از اعضای گروه می‌دهد و از هر نفر می‌خواهد جمله زیر تصویر را با دو کلمه مناسب کامل کند.

تعیین تکلیف:

برگه‌ای به دانش‌آموزان داده می‌شود و معلم از آن‌ها می‌خواهد در منزل پنج جمله بنویسند که در آن از _ ربط استفاده می‌شود.

دختر عزیزم: پنج جمله بنویس که در آن از _ ربط استفاده شود.

دانش‌آموز با توجه به تصویر دو کلمه که به هم ربط دارد، تشخیص داده و می‌نویسد. (تصویر برگه هر دانش‌آموز با بقیه اعضای گروه متفاوت است)

ب) ویژگی‌های طرح درس تجدیدنظر شده:

- ۱- مشارکت تمام دانش‌آموزان در فعالیت یادگیری.
- ۲- پیگیری و علاقه به یادگیری دانش‌آموزان به دلیل جذاب بودن روش و استفاده از تصاویر، وسایل و محتوای الکترونیک.
- ۳- فراگیران از یادگیری خود راضی بوده و موضوع برایشان لذت‌بخش بود.

ج) گزارش مختصری از اجرای طرح درس تجدیدنظر شده:

تدریس در کلاس ربابه فلاحتی اجرا شد. در این تدریس شعر به شیوه آموزشی اضافه گردید و اعضای گروه‌ها با به‌کارگیری شعر و تفهیم بهتر موضوع به فراگیران، هم نظر بودند.

فصل هفتم: ارزیابی درس تجدیدنظر شده

جلسه هشتم مورخ ۹۳/۱۰/۲۳ به ارزیابی تدریس دوم که در کلاس‌های ربابه فلاحتی، سمیرا رحیمی و شهناز کتیرایی اجرا شده بود، اختصاص یافت. در این تدریس ضمن رعایت مراحل تدریس اولیه، مواردی که تجدیدنظر و رفع اشکال شده بود (شعر، گروه‌بندی و ...) توسط ناهید شایق مجدداً به اجرا درآمد. در تدریس دوم با توجه به استفاده بهینه از وسایل کمک آموزشی، مشارکت با نشاط دانش‌آموزان، فعال بودن جو کلاس، بالا بردن انگیزه یادگیری در آن‌ها و مدیریت مناسب زمان تدریس، بنا به نظر همکاران ضعفی احساس نشد.

نتایج ارزشیابی پایان تدریس دوم، به شرح زیر است:

• خواندن

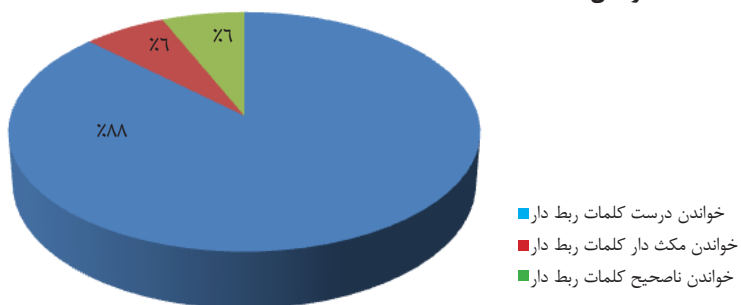
- ۲۷ نفر کلمات ربط را به درستی خوانند. (حدود ۸۸ درصد)
- ۲ نفر در خواندن کلمات مکث داشتند. (حدود ۶ درصد)
- ۲ نفر نتوانستند کلمات ربط را درست بخوانند. (حدود ۶ درصد)

• نوشتاری

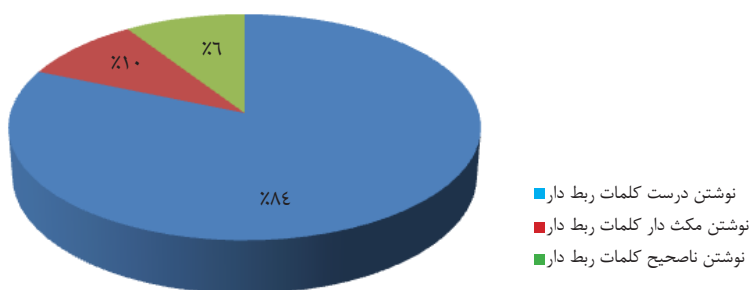
با توجه به این‌که در ارزشیابی جلسه اول از کلماتی که دانش‌آموزان در نوشتن آن‌ها مهارت کافی دارند، استفاده شده است نتایج به این شرح است:
۲۶ نفر نوشتن کلمات ربط دار را به درستی انجام داده‌اند.
۳ نفر کلمات ربط دار را با راهنمایی معلم درست نوشتند.
۲ نفر نتوانستند نوشتن کلمات ربط را درست انجام دهند.

نمودار نتایج پایانی ارزشیابی تدریس دوم

خواندن

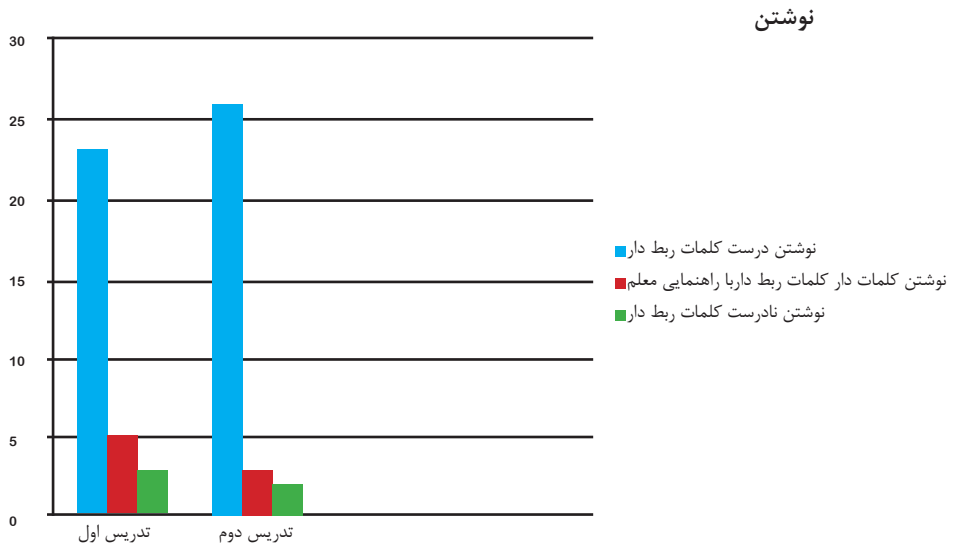
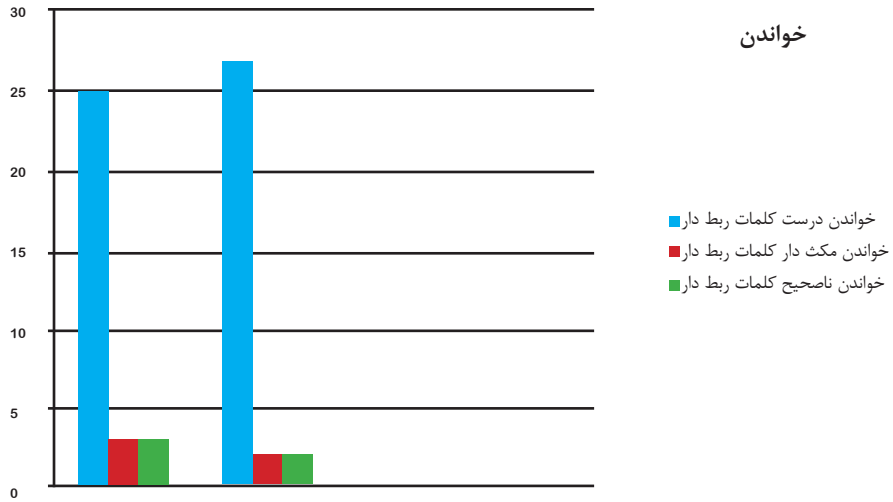

نوشتن

نمودار مقایسه‌ای نتایج ارزشیابی تدریس اول و دوم

فصل هفتم: نتیجه‌گیری

اعضای تیم درس‌پژوهی با بررسی نتایج ارزشیابی و عملکرد دانش‌آموزان و استفاده از منابع و وسایل کمک آموزشی متنوع معتقد بودند این روش باعث یادگیری بهتر مطالب درس در محیطی شاد و لذت‌بخش می‌شود.

محدودیت:

در کتاب فارسی محدودیت زمانی مطرح نیست، فقط نیاز به تکرار و تمرین بیشتر کلمات در بخش خوانداری و نوشتاری است.

پاسخ به سوالات پژوهش:

- ۱- با استفاده از وسایل کمک آموزشی و ترغیب دانش‌آموزان به مطالعه کتاب‌های دیگر، انتظار می‌رود اشکالات خوانداری و نوشتاری دانش‌آموزان برطرف شود.
- ۲- آموزگار با دادن متن ناتمام از دانش‌آموزان بخواهد که متن را کامل کرده و بخوانند.

پیشنهادات:

- ۱- درس‌پژوهی به عنوان الگویی عملی برای بازبینی و بازاندیشی فعالیت کلاسی و بهبود مستمر آموزش، در مجتمع به طور مستمر اجرا شود.
- ۲- ایجاد زمینه‌های مناسب و تشویق معلمان برای به‌کارگیری تفکر خلاق و نوآوری در روش‌های معتبر بین‌المللی و ارائه نتایج این روش‌ها به همکاران دیگر.
- ۳- گزارش درس‌پژوهی بعد از بازبینی به صورت کتاب منتشر شود.

چک لیست درس فارسی				نام و نام خانوادگی:
پایه: اول				موضوع درس: - ربط
تاریخ:				انتظارات
ن	ق	خ	خ	ردیف
				۱. نشانه‌ی ربط را به طور صحیح تلفظ کرده و درست می‌خواند.
				۲. می‌تواند جایگاه نشانه‌ی ربط را در کلمات مختلف تشخیص داده و صحیح بنویسد.
				۳. می‌تواند کلمات داده شده را با ربط ترکیب نموده، صحیح بخواند و بنویسد.
				۴. بخش‌های داده شده را به درستی تلفظ و با هم ترکیب کرده و کلمات مورد نظر را بخواند و بنویسد.
				۵. می‌تواند برای ربط کلمات ربط دو و سه و چهار کلمه‌ای مثال بزند.
				۶. در خواندن و نوشتن کلمات و کلمه‌سازی با نشانه‌ی ربط توانمند است.

خ	خیلی خوب	ق	قابل قبول
خ	خوب	ن	نیاز به تلاش بیشتر